

کتاب ملی

پروتزهای دندانی پارسیل متحرک

www.keap.ir

عنوان و نام پدیدآور : کتاب ملی پروتژهای دندانای پارسایل متحرک / دبیر کمیته راهبردی و سرپرست نویسندگان اعظم السادات مدنی.
 مشخصات نشر : تهران : جهاد دانشگاهی، سازمان انتشارات، ۱۳۹۵.
 مشخصات ظاهری : ۳۵۲ ص. : مصور (بخشی رنگی) ، جدول.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۱۰۲-۸۹۲-۲ :
 وضعیت فهرست نویسی : قیفا
 موضوع : دندان مصنوعی ناقص متحرک
 شناسه افزوده : مدنی، اعظم السادات، ۱۳۴۰
 شناسه افزوده : جهاد دانشگاهی، سازمان انتشارات
 رده بندی کنگره : RK ۶۶۵ / ۱۳۹۵ :
 رده بندی دیویی : ۶۱۷/۶۹۲ :
 شماره کتابشناسی ملی : ۴۲۰۳۹۱۸ :

سازمان انتشارات

نام کتاب: کتاب ملی پروتژهای دندانای پارسایل متحرک

دبیر کمیته راهبردی و سرپرست نویسندگان: دکتر اعظم السادات مدنی

ناشر: سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی

وبت چاپ: اول

تاریخ چاپ: تابستان ۱۳۹۵

شمارگان: ۳۰۰۰ جلد

یراستار علمی: دکتر فریبا صالح صابر

صفحه آرائی: فائزه عباسی

طرح جلد: ساسان رجبی

یراستار منابع: ژیلای عزیز زاده

گرافیس: عاطفه اسلامی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۰۲-۸۹۲-۲

قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان

حق چاپ و تکثیر برای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی محفوظ است. هیچ بخشی از این کتاب، بدون اجازه مکتوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، قابل تکثیر یا تولید مجدد به هیچ شکلی، از جمله چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیک، فیلم و صدا می باشد. این اثر تحت پوشش قانون حمایت از مولفان و مصنفان ایران قرار دارد.
 نقادان و پیشنهادات خود را با دبیرخانه دائمی کتاب های درسی دندان پزشکی (مستقر در دبیرخانه شورای آموزش دندان پزشکی و تخصصی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) از طریق نشانی ذیل ارسال نمایند. iridentbook@behdasht.gov.ir

اخلاق و تعهد حرفه‌ای

طبابت پلی میان علم و جامعه است و تعهد حرفه‌ای پایه این پل است. به کارگیری اطلاعات علمی و مهارت‌های وابسته، برای برقراری سلامت انسانی یک وظیفه حیاتی در حرف بالینی است و در این رابطه نقش آفرینان گروه پزشکی عوامل بسیار مهم و غیرقابل جایگزین هستند. لذا باید به وضوح بدانند که علاوه بر دانش و آموزش‌های لازم عملی و تکنیکی، نیاز به آموختن و اجرای بسیاری از مطالب دیگر در حوزه‌های اجتماعی و فرهنگی و خصوصاً اهلیت حرفه پزشکی دارند. بر همه اساس در فرهنگ کهن ما به صاحبان حرفه طب، حکیم می‌گفته‌اند. حکیم بیماری را معالجه نمی‌کرده، نه ام خطیر مذاوای انسانی را به عهده داشته که به بیماری مبتلا گردیده است. بنابراین، نظر به پژوهش‌های جایزه و قداست مشاغل پزشکی در جامعه، ما دندانپزشکان ایرانی نیز، بر اساس سوگندمان تعهد به رعایت اخلاق حرفه‌ای هستیم. صادقانه می‌کوشیم وجدان و اصول اخلاق حرفه‌ای، راهنمای اصلی ما در حرفه خود و اعتماد جامعه‌مان به این حرفه را نگهداری کنیم. گفتار و کرداری در پیش می‌گیریم دست‌ان را الگویی برای سلوک اجتماعی برشمرده و پیوسته خود را به دانش و مهارت‌های نوین مجهز کرد و آخرت را هرگز فرو نمی‌گذاریم.

در مواجهه با بیمارانمان

به آنان بردبارانه گوش فرا می‌دهیم و برای شنیدن مسائلشان زمان کافی اختصاص می‌دهیم. برای آنها این حق را قائل می‌شویم که در انتخاب روش درمانی، علل خود را بیان و نقش خود را ایفا کنند. به اعتقادات، مذهب، فرهنگ و سبک زندگی‌شان احترام می‌گذاریم. سزاوارتر از آنها، خردمندانه به کار درمان خود می‌پردازیم. با طبابت شرافتمندانه، اعتماد بیمارمان به خود را به منزلت گوهری پاس داشته و همواره مصالح بیمار را بر ترجیحات مالی خود مقدم و حاکم می‌دانیم. خود را از دست میرا نمی‌دانیم، مسئولیت اشتباهات درمانی خود را می‌پذیریم و برای اصلاح یا رفع آنها می‌کوشیم. تنها به کاری دست می‌زنیم که در آن شایستگی و تبحر کافی داریم. آنچه برای ارتقاء سلامت دهان و درمان دندانپزشکی مراجعین از ما ساخته است را بدون کوتاهی انجام می‌دهیم و متعهدانه کرامت بیمارمان را فراتر از توانایی او در پرداخت هزینه‌ها پاس می‌داریم.

در مواجهه با همکارانمان

اختلاف نظرها را می‌پذیریم، برای یکدیگر احترام قائلیم و فراموش نمی‌کنیم همکارانمان نیز چون خود ما جان‌خطاست. آبروی همکارانمان را همچون حیثیت خود پاس می‌داریم و مشاوره و ارجاع را بسان دو امتیاز ویژه‌ی صنفی قدر می‌دانیم.

مقدمه وزیر محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

بسمه تعالی

آموزش در رشته دندانپزشکی در راستای توسعه و تعمیق دو مقوله علم و مهارت است که در صورت تناسب با نیازهای هر جامعه می‌تواند به عنوان فعالیتی هدفمند توصیف گردد. بهر حال سلامت دهان و دندان جامعه نیز باید متناسب با توسعه و پیشرفت‌های آموزشی و پژوهشی در دانشگاه‌های کشور صورت گیرد تا بدین ترتیب اهداف و اولویت‌های حوزه سلامت دهان متأثر از تحولات علمی تعیین گردد. تقویت نگرش سلامت محور نیز مستلزم تصحیح مستمر شیوه‌های توانمندسازی متولیان این حوزه است که آن نیز تلاش مضاعف صاحبان این حرف را می‌طلبد تا با ایجاد فرهنگ و جلب مشارکت گروه‌های هدف جامعه، سهم و نقشی درخور یک الگو را ارائه دهند.

دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصص به منظور ارج نهادن به خلاقیت و فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی صاحبان رشته‌های مختلف این حوزه، با بهره‌گیری از توانمندی و قابلیت‌های علمی همکاران علاقمند از دانشکده‌های دندانپزشکی سراسر کشور و با جلب مشارکت ظرفیت‌های موجود، زمینه تامین، رشد و تعالی این مهم را فراهم آورده است. پیام اصلی در تدوین کتب مرجع ملی دندانپزشکی عمومی، سامان‌دهی میان اجزاء و عناصر منابع علمی جهانی با اطلاعات بومی در ساختاری استاندارد جهت تسهیل دسترسی به علوم کامل و فراگیر در رشته‌های متفاوت دندانپزشکی در ایران است.

ضمن تشکر فراوان از همه اساتیدی که در تدوین این مجموعه ارزشمند، کوشش نموده‌اند، امید است مجموعه حاضر در جهت ایجاد نگرش سلامت محور و ارتقاء سطح سلامت دهان در جامعه مؤثر واقع گردد.

دکتر سید حسن هاشمی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

مقدمه معاون محترم آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

بسم الله الرحمن الرحيم

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی بر طبق قانون مصوب مجلس شورای اسلامی، علاوه بر مسئولیت و تولید بهداشت و درمان در کشور جمهوری اسلامی ایران، متولی آموزش عالی در حوزه سلامت و سلامت معنوی و میان رشته‌ای مرتبط با سلامت نیز می‌باشد که خوشبختانه، دستاوردهای جمهوری اسلامی ایران پس از انقلاب شکوهمند اسلامی در زمینه آموزش عالی و تربیت منابع انسانی بخش سلامت چشم‌گیر، ماورای و افتخارآمیز بوده است.

در دو دهه گذشته دانشگاه‌های علوم پزشکی در بخش آموزش و پژوهش تلاش و فعالیت‌های شایان و موثری انجام داده‌اند. ماحصل آن به گواهی آمارهای منتشره توسط سازمان‌ها و نهادهای داخلی و خارجی علم و دانش، رشد سهم جمهوری اسلامی ایران در تولید علم در جهان می‌باشد. بر اساس همین بررسی‌ها، ملوه دندانپزشکی در انتشار نتایج پژوهش‌های انجام شده و آموزش دندانپزشکی از جایگاه حائز اهمیت برخوردار بوده است. تحولات در رشته دندانپزشکی و تخصص‌های مربوطه در سال‌های اخیر شرایط جدیدی را رقم زده، که نیازمند توجه جدی به آنها جهت برنامه‌ریزی‌های آتی است.

در راستای تدوین برنامه تحول آموزش عالی در سلامت، تدوین کتب مرجع ملی در راستای بومی‌سازی دانش موجود در حیطه‌های مختلف به عنوان یکی از راهبردهای این برنامه مورد حمایت قرار خواهد گرفت. در همین راستا و با عنایت به اهمیت کاربرد منابع علمی پژوهش‌های انتشار یافته و همچنین پاسداشت زبان فارسی به عنوان نماد هویت ملی، دبیرخانه ملی آموزش دندانپزشکی و تخصصی، برنامه‌ریزی و مدیریت تألیف کتب مرجع ملی دندانپزشکی را به عنوان یک اولویت در سیاست‌های این دبیرخانه مورد توجه قرار داده و اکنون با گذشت کمتر از دو سال، با جدیت مسئولان شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی و اعضای محترم هیئت علمی دانشکده‌های دندانپزشکی سراسر کشور، تألیف و انتشار سلسله کتب مرجع ملی دندانپزشکی عمومی تحقق یافته است.

اینجانب ضمن تشکر از جناب آقای دکتر ضیایی معاونت محترم آموزشی سابق وزارت متبوع که حمایت‌های ویژه‌ای از این حرکت علمی داشته و همچنین تقدیر از تلاش‌های ارزشمند جناب آقای دکتر عسگری دبیر محترم شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی، از کلیه اساتید محترم دست‌اندرکار این اقدام علمی و ملی قدردانی نموده و توفیق همگان را در راه اعتلای نظام سلامت کشور از خداوند متعال خواستارم.

دکتر باقر لاریجانی
معاون آموزشی

مقدمه دبیر محترم شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی

بسم الله الرحمن الرحيم

با سپاس و درود بر پیامبر عظیم الشان و خاندان مطهرش،
کنون که به حول و قوه الهی، کار نگارش و چاپ کتب مرجع ملی دندانپزشکی عمومی به سرانجام
رسیده و این کتب در اختیار علاقمندان قرار می گیرد، طلیعه گفتار را به حدیثی از امام صادق علیه
السلام مزین کنیم که فرموده اند:
مَنْ تَعَلَّمَ الْعِلْمَ عَمِلَ بِهِ عَمَلًا لَّهُ دَعَى فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ عَظِيمًا ثَقِيلًا: تَعَلَّمَ لَّهِ وَعَمِلَ لَّهِ
وَعَلَّمَ لَّهِ!

هر کس برای خدا دانش بیاموزد و به آن عمل کند و به دیگران آموزش دهد، در ملکوت آسمان ها
به بزرگی یاد شود و گویند: برای خدا عبادت و برای خدا عمل کرد و برای خدا آموزش داد (الذریعه
الی حافظ الشریعه ج ۱، ص ۵۶).

یکی از الزامات مهم برای اطمینان از صحت تصمیمات بزرگ، این است که اقدامات انجام
شده، منبعث از اسناد بالادستی و شواهد علمی باشند. بر طبق سند چشم انداز جمهوری
اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی، به عنوان مهم ترین سند توسعه کلان کشور پس از
انقلاب اسلامی، ایران کشوری توسعه یافته با جایگاه اول علمی، فناوری و فنآوری در سطح منطقه است.
نقشه جامع علمی کشور نیز جمهوری اسلامی ایران را در افق ۱۴۰۴، در سطح علم و فناوری، کشوری
می داند که در مرزهای دانش پیشتاز و در جهان دارای مرجعیت علمی است. Hence معاونت آموزشی
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نیز در چشم انداز ۱۴۰۴، احراز جایگاه اول مرجعیت علمی
منطقه در آموزش علوم پزشکی را نشانه گرفته و دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی،
در دوران دولت اعتدال، تدبیر و امید، تدوین کتب مرجع ملی دندانپزشکی عمومی را به عنوان یکی
از مهم ترین اهداف اصلی خود نشانه گرفته است.

بر اساس شواهد، کشور عزیزمان ایران در سال ۲۰۱۳ میلادی در حوزه علوم پزشکی و دندانپزشکی
در میان کشورهای منطقه خاورمیانه در مقام دوم قرار دارد. اما وقتی این رتبه بندی در میان تمامی
کشورهای دنیا صورت می پذیرد، کشور ما در حوزه علوم پزشکی در رتبه بیستم و در علوم دندانپزشکی
در رتبه دوازدهم جهانی قرار می گیرد، که برای دندانپزشکی کشور جای بسی افتخار است. این
موضوع نشانگر وجود ظرفیتهای علمی مناسب و مکفی در حوزه علوم دندانپزشکی است که از
شروط لازم برای مرجعیت علمی در این گستره تلقی می گردد.

مشارکت بیش از ششصد تن از اساتید محترم در امر نگارش کتب مرجع دندانپزشکی عمومی،

اهتمام ویژه و عزم راسخ نظام آموزش علوم دندانپزشکی به مقوله مرجعیت علمی را به شایستگی هویدا بود، به نحوی که نگارش متون این کتب که از خرداد ماه ۱۳۹۳ آغاز گردیده بود پیش از پایان سال ۹۴ به اتمام و کار نشر آنها در ابتدای نیمه اول سال ۹۵ به پایان رسید.

امید می رود که این «جهاد عتیق» که در سایه الطاف باری تعالی و با همت همه دست اندرکاران، مایه ای برای ماستدالام آرزش دندانپزشکی کشور محسوب می شود، در سال های آینده استمرار یافته و بتواند جام تحریکات پایه و کاربردی را توسعه، عملکرد نظام آموزش دندانپزشکی را ارتقا، ارایه خدمات سلامت دهان به مردم شریف را تقویت و جایگاه جهانی کشور عزیزمان ایران را در حوزه علوم دندانپزشکی مالی بخشد.

دکتر سعید عسگری
دبیر شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی

پیام دبیر کمیته راهبردی و سرپرست گروه نویسندگان کتاب ملی پروتzeهای دندانی

به نام خداوند جان و خرد
این جمله زیاده‌ای ما می‌توانیم آغاز نمودیم. پس می‌بایست خواستن را به توانستن پیوند داد. از
خداوند سعه تناسی علم آشکار و پنهان در سیطره توانایی اوست یاری جستیم.
در پناه "فدائیتین" امام همام علی ابن موسی الرضا که سایه رحمتش گستران تفکر ما است
نیرو گرفتیم و با پیشنهاد پیکیری‌های مجذانه دبیر محترم شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی
جناب آقای دکتر سید عسکری قمی در تألیف این نوشتار گذاشتیم.
اثر پیش رو نتیجه چاره‌آوردن تحقیقات، تألیفات جهانی و همکاران عرصه علم دندانپزشکی
خصوصاً در رشته پروتzeهای دندانی است. سر دانشکده‌های دندانپزشکی ایران عزیز است. در این
مجموعه سعی بر آن بوده است که جدیدترین کتب و مقالات مرتبط استفاده شود. حاصل این
تلاش با تأکید بر مبانی علمی و عملی، سه مجموعه کتاب، پروتzeهای دندانی ثابت، پروتzeهای دندانی
پارسیل متحرک و پروتzeهای دندانی کامل متحرک می‌باشد.
در نوشتار این سه مجموعه سعی شده است مطابق سبک با استفاده از واژگان فارسی ارائه
گردد. اگرچه جهت آشنایی دانشجویان عزیز مترادف انگلیسی و فارسی علم در باورقی آورده شده است.
اساتید و همکاران زیادی در گردآوری این سه مجموعه علمی ما راه را به بودند نظرات و تلاش
این بزرگواران امکان را فراهم ساخت که ساختاری روان برای آموزش دانشجویان عزیز رشته
دندانپزشکی در رشته پروتzeهای دندانی پایه‌ریزی شود. با امید به اینکه این مجموعه بتواند انگیزه
تلاش هرچه بیشتر دانش پژوهان، علم دوستان جوان و سرمایه‌های عظیم ایران اسلامیمان گردد.
چا دارد از همراهی تمام اساتید پیشکسوت و همکاران جوان فرهیخته که در شکل‌گیری این
مجموعه ما را یاری نموده‌اند تشکر نمایم. بی‌شک صحت و بالندگی این اثر از آن ایشان و نواقص
و کاستی‌ها را از آن خویش می‌دانم. متواضعانه دست کمک نزد اساتید، همکاران و دانشجویان عزیز
دراز می‌کنم تا با انتقادات ارزشمند و پیشنهادات بالنده ما را در اصلاح و تکمیل این اثر ماندگار ملی
از طریق آدرس الکترونیکی indentbook@behdasht.gov.ir یاری نمایند.

دکتر اعظم السادات مدنی

دبیر کمیته راهبردی رشته پروتzeهای دندانی

و سرپرست نویسندگان کتاب پروتzeهای دندانی ثابت، پارسیل و کامل متحرک

به نام خداوند دانای حکیم

در سال ۱۳۹۲ با همکاری اساتید دانشکده های دندانپزشکی و همکاران متخصص پروتز و به دعوت شورای محترم آموزش دندانپزشکی و تخصصی، تدوین کتاب ملی پروتزهای دندانی پارسیل متحرک آغاز شد. این کتاب تلاش دارد علاوه بر آرایه روشهای جدید و کاربردی تر، مبتنی بر دستاوردهای علم و عمل معاصر بین المللی و ملی باشد. نگارش این کتاب همانند سایر کتب پروتز دندانی پارسیل متحرک، به پاس توالی مراحل بالینی تشخیصی و درمانی و نیز لابراتواری انجام شده است و همچنین سعی شده است در تدوین این کتاب از نقطه نظرهای علمی پیش کسوتان و اساتید بزرگوار پروتزهای دندانی استفاده شود.

امیدواریم مجموعه تحریر شده علاوه بر مورد استفاده قرار گرفتن از سوی همکاران و دانشجویان دندانپزشکی، مورد ارزیابی اساتید بزرگوار و برجستگان دندانی قرار گیرد.

با سپرد و احترام

دکتر سید صالح صابر

دانشیار پروتزهای دندانی

دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز

ویراستار علمی کتاب پروتزهای دندانی پارسیل متحرک

فهرست

فصل ۱: واژه‌شناسی و آشنایی با درمان پروتزهای دندانی پارسیل متحرک.....	۲۲
فصل ۳: طبقه‌بندی قوس‌های نیمه بی‌دندان.....	۳۳
فصل ۴: اجزاء پروتز پارسیل متحرک.....	۴۱
فصل ۵: اصول طراحی و بیومکانیک در پروتزهای پارسیل متحرک.....	۸۱
فصل ۵: ارزیابی.....	۱۰۹
فصل ۶: سوراخ دندان، حتی و نحوه استفاده از آن.....	۱۱۹
فصل ۷: آماده سازی دهان دندان پایه.....	۱۲۷
فصل ۸: مواد و روش‌های قالب‌گیری پروتز پارسیل متحرک.....	۱۴۳
فصل ۹: مراحل لابراتواری ساخت اسلخت نام، پروتز پارسیل.....	۱۷۱
فصل ۱۰: مراحل بالینی ارزیابی اسکلر فلر در دهان.....	۲۱۳
فصل ۱۱: سایپورت بیس در پروتزهای پارسیل.....	۲۲۳
فصل ۱۲: روابط اکلوژالی و روش‌های رکوردرگیری در ریز پارسیل و چین دندان‌ها.....	۲۳۳
فصل ۱۳: امتحان پروتز آزمونی در دهان و مراحل تکمیل پروتز پارسیل متحرک.....	۲۵۱
فصل ۱۴: تحویل پروتز پارسیل متحرک.....	۲۷۱
فصل ۱۵: ری لاین، ری بیس و تعمیر پروتزهای پارسیل متحرک.....	۲۷۷
فصل ۱۶: پروتزهای پارسیل متحرک موقتی.....	۲۸۷
فصل ۱۷: پروتزهای پارسیل متحرک در بیماران ماکزیلو فاشیال.....	۳۰۳
فصل ۱۸: پروتزهای پارسیل متکی بر ایمپلنت.....	۳۱۵
فصل ۱۹: درمان‌های پیچیده در پروتزهای پارسیل متحرک.....	۳۲۷